

Συμβούλιο
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βρυξέλλες, 3 Οκτωβρίου 2022
(OR. en)

12934/22

LIMITE

JAI 1252
COPEN 337
FREMP 192
JUSTCIV 119

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Προεδρία
Αποδέκτης:	Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο
Θέμα:	Κατάρτιση δικαστικών και ο αντίκτυπός της στην πρόσβαση στη δικαιοσύνη στο πλαίσιο του κράτους δικαίου

Επισυνάπτεται για τις αντιπροσωπίες το προαναφερόμενο σημείωμα της Προεδρίας.

Συζήτηση για το κράτος δικαίου

Κατάρτιση δικαστικών και ο αντίκτυπός της στην πρόσβαση στη δικαιοσύνη στο πλαίσιο του κράτους δικαίου

Υψηλής ποιότητας κατάρτιση που να καλύπτει πολλούς τομείς, όπως το ίδιο το δίκαιο (εθνικό, ενωσιακό και διεθνές), τα ευρωπαϊκά πρότυπα κράτους δικαίου, μη νομικές γνώσεις, ψηφιακά εργαλεία που χρησιμοποιούνται από το δικαστικό σώμα, τη «δικανική τέχνη» και δεξιότητες διαχείρισης, συμβάλλει σημαντικά στην ποιότητα των δικαστικών αποφάσεων και των δικαστικών υπηρεσιών που παρέχονται στους πολίτες¹.

Έτσι, η εξειδικευμένη δικαστική κατάρτιση είναι απαραίτητη, ιδίως για να αυξηθεί η προσβασιμότητα των δικαστηρίων σε άτομα με ειδικές ανάγκες, να διασφαλιστούν φιλικές προς τα παιδιά διαδικασίες, να παρέχεται η ενδεδειγμένη στήριξη σε θύματα εγκλημάτων και άλλες ευάλωτες ομάδες και να γίνει δυνατή καλύτερη ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των δικαστηρίων, καθώς και με τα μέσα ενημέρωσης και το κοινό.

Και κάτι εξίσου σημαντικό: καλά καταρτισμένοι δικαστές παίζουν σημαντικό ρόλο στην προάσπιση του κράτους δικαίου και στην εξασφάλιση αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας. Η συνεχής κατάρτισή τους στηρίζει τις προσπάθειες για βελτίωση της ανεξαρτησίας, της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας των εθνικών δικαστικών συστημάτων.

¹ Διαγράμματα 39 και 32, πίνακας αποτελεσμάτων της ΕΕ στον τομέα της δικαιοσύνης για το 2022 (9304/22 + ADD 1) και διάγραμμα 35, πίνακας αποτελεσμάτων της ΕΕ στον τομέα της δικαιοσύνης για το 2021 (10934/21).

Η σημασία της δικαστικής κατάρτισης στο πλαίσιο των θεμελιωδών χαρακτηριστικών των συστημάτων απονομής δικαιοσύνης αναγνωρίζεται τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Τα κράτη μέλη παρέχουν εξειδικευμένη δικαστική κατάρτιση στα μέλη των αντίστοιχων δικαστικών τους αρχών μέσω των αρμόδιων υπουργείων, αυτοδιοικούμενων οργάνων ή ειδικών ακαδημαϊκών ιδρυμάτων. Η αρχική κατάρτιση αποτελεί σημαντικό βήμα για να γίνει κανείς ανεξάρτητος και αμερόληπτος επαγγελματίας· η κατάρτιση παίζει ζωτικό ρόλο στην επιλογή και τη σταδιοδρομία των δικαστών, συμβάλλοντας στη διασφάλιση του κράτους δικαίου.

Σε επίπεδο ΕΕ, από το 2011 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρέχει ένα γενικό στρατηγικό πλαίσιο για κατάρτιση δικαστικών εστιασμένη στο ενωσιακό δίκαιο —η τελευταία² με έμφαση στην αρχική κατάρτιση— η σχέση της οποίας με το κράτος δικαίου συζητήθηκε σε διάσκεψη που συνδιοργανώθηκε με τη γαλλική Προεδρία του Συμβουλίου την άνοιξη του 2022³. Όσον αφορά την πρακτική εφαρμογή, το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Κατάρτισης Δικαστικών (ΕΔΚΔ) προωθεί την κατάρτιση και την ανταλλαγή γνώσεων σχετικά με το ευρωπαϊκό δικαστικό σώμα, ενώ η Ακαδημία Ευρωπαϊκού Δικαίου (ERA) και το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Δημόσιας Διοίκησης (EIPA-Λουξεμβούργο) συμβάλλουν ειδικά στην εδραίωση γνώσεων περί του ενωσιακού δικαίου, μεταξύ άλλων και μέσα στο δικαστικό σώμα. Η ευρωπαϊκή στρατηγική για την δικαστική κατάρτιση προωθεί την κατάρτιση όλων των επαγγελματιών που εμπλέκονται στην απονομή της δικαιοσύνης, τα οποία, από κοινού με το δικαστικό σώμα, συμβάλλουν να οικοδομηθεί κουλτούρα κράτους δικαίου στα δικαστικά συστήματα και εξασφαλίζουν αποτελεσματική πρόσβαση στη δικαιοσύνη. Η στρατηγική απαιτεί την ενεργό συμμετοχή ενδιαφερόμενων μερών όπως το Συμβούλιο των Δικηγορικών Συλλόγων της Ευρώπης (CCBE), το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Δικηγόρων, οι Συμβολαιογράφοι της Ευρώπης (CNUJ) και η Ευρωπαϊκή Ένωση Δικαστικών Λειτουργών (UEHJ). Τέλος, η Επιτροπή παρακολουθεί τη συμμετοχή επαγγελματιών του νομικού κλάδου στην κατάρτιση σχετικά με το ενωσιακό δίκαιο μέσω ετήσιων εκθέσεων⁴.

² Μέχρι στιγμής, «Διασφάλιση της δικαιοσύνης στην ΕΕ — Στρατηγική για την ευρωπαϊκή δικαστική κατάρτιση 2021-2024», (13704/20)

³ https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/conference_report_initial_training_of_justice_professionals_serving_the_rule_of_law-en.pdf

⁴ Ετήσιες εκθέσεις για την ευρωπαϊκή δικαστική κατάρτιση, Γενική Διεύθυνση Δικαιοσύνης και Καταναλωτών, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/european-judicial-training-2021-2nd_edition.pdf

Εδώ και αρκετά χρόνια, ο πίνακας αποτελεσμάτων της ΕΕ στον τομέα της δικαιοσύνης παρουσιάζει δείκτες σχετικά με ορισμένες πτυχές της δικαστικής κατάρτισης⁵. Στις ετήσιες εκθέσεις της για το κράτος δικαίου, η Επιτροπή εξετάζει και τις σχετικές εξελίξεις στον τομέα της δικαστικής κατάρτισης στα κράτη μέλη, οι οποίες αντικατοπτρίζονται στα αντίστοιχα κεφάλαια ανά χώρα⁶. Επιπλέον, μέσω του προγράμματος «Δικαιοσύνη» διατέθηκαν 17,7 εκατ. EUR προς στήριξη για την κατάρτιση επαγγελματιών του τομέα της δικαιοσύνης σχετικά με το αστικό και το ποινικό δίκαιο και το δίκαιο των θεμελιωδών δικαιωμάτων της ΕΕ, τα νομικά συστήματα των κρατών μελών και το κράτος δικαίου⁷. Σε ορισμένα κράτη μέλη, έχουν επίσης διατεθεί πρόσθετοι πόροι για τη βελτίωση της κατάρτισης των δικαστικών στα εθνικά τους σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

Οι υπουργοί Δικαιοσύνης έχουν επανειλημμένα επιβεβαιώσει ότι η αρχική και η συνεχής δικαστική κατάρτιση συμβάλλουν στην αποτελεσματικότητα, την ποιότητα και την ανεξαρτησία των αντίστοιχων δικαστικών συστημάτων. Συμφώνησαν επίσης, πλέον προσφάτως στα συμπεράσματα του Συμβουλίου με τίτλο «Ενίσχυση της κατάρτισης των επαγγελματιών του τομέα της δικαιοσύνης» το 2021⁸, ότι η δικαστική κατάρτιση ενισχύει την αμοιβαία εμπιστοσύνη, η οποία είναι απαραίτητη για τη δικαστική συνεργασία σε αστικές και ποινικές υποθέσεις.

Δεδομένου ότι όλα αυτά τα στοιχεία αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της ευρωπαϊκής κουλτούρας του κράτους δικαίου, λαμβάνοντας υπόψη τον ετήσιο διάλογο του Συμβουλίου για το κράτος δικαίου και σε συνέχεια της οριζόντιας συζήτησης στο Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων της 20 Σεπτεμβρίου, προτείνεται στους υπουργούς να συζητήσουν τα ακόλουθα ερωτήματα:

⁵ Πίνακας αποτελεσμάτων της ΕΕ στον τομέα της δικαιοσύνης για το 2022 (9304/22 + ADD 1)

⁶ [Έκθεση του 2022 για το κράτος δικαίου — Ανακοίνωση και κεφάλαια ανά χώρα, Ευρωπαϊκή Επιτροπή \(europa.eu\)](#) (βλ. 11408/22 + ADD 1-28).

⁷ Πίνακας αποτελεσμάτων της ΕΕ στον τομέα της δικαιοσύνης για το 2022 (9304/22 + ADD 1)

⁸ 6926/21 + COR 1

1. Στο πλαίσιο των φιλόδοξων στόχων που καθορίζονται στη στρατηγική για την ευρωπαϊκή δικαστική κατάρτιση για την περίοδο 2021-2024, πώς διασφαλίζουν τα κράτη μέλη υψηλό επίπεδο συμμετοχής των δικαστών στη συνεχή κατάρτιση; Υπάρχουν μέτρα σε εθνικό επίπεδο για την παρακολούθηση της συμμετοχής στη δικαστική κατάρτιση και την αξιολόγηση του αντικτύπου και της αποτελεσματικότητάς της;
 2. Πώς συνδέεται η συνεχής δικαστική κατάρτιση, είτε εθελοντική είτε υποχρεωτική, με την εξέλιξη της σταδιοδρομίας των δικαστών, είτε γενικά είτε σε σχέση με την ανάληψη καθηκόντων διοίκησης των δικαστηρίων; Έχουν μήπως διαπιστωθεί εντάσεις μεταξύ της υποχρέωσης συμμετοχής στην κατάρτιση και της ανεξαρτησίας των δικαστών;
-